

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Levend in Leviathan : een onderzoek naar de theorie over 'christendom'
in de politieke theologie van Oliver O'Donovan**

Bruijn, A.L.T. de

Citation

Bruijn, A. L. T. de. (2006, October 12). *Levend in Leviathan : een onderzoek naar de theorie over 'christendom' in de politieke theologie van Oliver O'Donovan*. Uitgeverij Kok, Kampen. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4913>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4913>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Stellingen behorend bij het proefschrift van Ad de Bruijne, *Levend in Leviatan, Een onderzoek naar de theorie over 'christendom' in de politieke theologie van Oliver O'Donovan, 12 oktober 2006*

1. Oliver O'Donovans politieke interpretatie van de bijbelse metafoor 'koninkrijk van God' en zijn christologisch-eschatologische opvatting van de geschiedenis voeren hem tot een positie die de bestaande fronten in het 'christendom-debat' doorbreekt en daardoor veelbelovend is voor de voortgang van dit debat.

[Dit boek: hoofdstuk 3, hoofdstuk 7]

2. Oliver O'Donovan staat binnen de hedendaagse westerse context geen restauratie van 'christendom' voor, maar kan en wil zijn diepgaande affiniteit met 'christendom' toch niet verbergen.

[Dit boek: hoofdstuk 2, hoofdstuk 5]

3. De analyse door Oliver O'Donovan van het concept 'politieke representatie' vult een leemte in de moderne discussie over representatie, maar blijft tegelijk te eenzijdig theologisch gekleurd om binnen die discussie geheel overtuigend te worden.

[Dit boek: hoofdstuk 4, hoofdstuk 6]

4. Anders dan de theorie van Oliver O'Donovan impliceert, dient op grond van de combinatie van gegevens van Jeremia 29:4-7, de eerste brief van Petrus en materiaal uit de vroege kerk, de Joodse diaspora wel beschouwd te worden als oorspronkelijk model voor het christelijke bestaan in de wereld van de volken.

[Dit boek: hoofdstuk 2, hoofdstuk 7; Bruce Winter, *Seek the Welfare of the City. Christians as Citizens and Benefactors. First-Century Christians in the Graeco-Roman World*]

5. Juist omdat 'christendom' en Islam historisch verwant zijn, kan het intern-theologische en kerkelijke debat rond 'christendom' van groot belang zijn voor het debat over de verhouding tussen de Islam en het westerse publieke domein.

[Judith Herrin, *The Formation of Christendom*; Tariq Ramadan, *Westerse moslims en de toekomst van de Islam*]

6. De verschuiving van een intern-christelijke naar een interreligieuze levensbeschouwelijke pluraliteit in westerse samenlevingen maakt duidelijk dat de omschrijving van de taak van de overheid in artikel 36 van de *Nederlandse Geloofsbelijdenis* ook na de weglating van 21 woorden door de synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland in 1905 op gespannen voet blijft staan met een pluraal politiek bestel.

7. De ogen op de steen uit Zacharia 3:9 symboliseren niet dat JHWH's aandacht van de tempel in Jeruzalem wereldwijd uitgaat, maar spreken van zijn wereldomspannende brede blik die met speciale koestering op de tempel in aanbouw rust.

[vgl. de vertalingen NBG 1951 en NBV 2004]

8. Romeinen 12:1 en 2 vormen niet zozeer de inzet van het derde - ethische - deel van de brief dat terug grijpt op het eerste - dogmatische - deel als wel een directe toepassing van Paulus' spreken over de verhouding tussen Israël en de volken in het tweede deel van de brief.

[vgl. Ad de Bruijne, 'Christelijke ethiek tussen wet, schepping en gemeenschap: een positionering naar aanleiding van Romeinen 12,1 en 2, in: *Radix 2001*]

9. De kritiek van Colin E. Gunton dat Augustinus' aandacht voor de engelen bewijst dat hij de hemelse stad ten onrechte rekent tot een tijdloze eeuwigheid, doet geen recht aan de redenen die Augustinus aanvoert om de engelen te beschouwen als burgers van de hemelse stad en miskent het verband dat Augustinus ziet tussen eeuwigheid en geschiedenis.

[Aurelius Augustinus, *De Civitate Dei* XI, 9; XII, 1. 9; Colin E. Gunton, *The Promise of Trinitarian Theology*, 172]

10. De spiritualiteit van Thomas Merton valt zonder de rooms-katholieke visie op de eucharistie niet te begrijpen, maar heeft juist daarin veel te zeggen binnen de protestantse traditie.

[Thomas Merton, *The seven storey mountain*]

11. De aantrekkingskracht van 'evangelische' liturgieën in een postmoderne context kan gedeeltelijk verklaard worden doordat zowel deze context als de ontstaansomgeving van de evangelische liturgie in de Noord-Amerikaanse 'frontiers' een 'nomadisch' karakter vertoont.

[James F. White, 'Gottesdienst im freikirchlichen und charismatischen Kontext', in: *Handbuch der Liturgik*, 191vv; C.A. van Peursen, *Na het Postmodernisme*, 15]

12. Het conservatief gekleurde paradigma-begrip van Thomas Kuhn wordt tegenwoordig vooral te onpas gebruikt door mensen die iets op enig terrein over een andere boeg willen gooien.

[Thomas S. Kuhn, *The Structure of Scientific Revolutions*, ch 5. ch 8]

13. Met argumenten kom je verder dan je denkt.